

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

INOVĀCIJU JURIDISKAIS NODROŠINĀJUMS

**Latvijas Universitātes
70. konferences rakstu krājums**

UDK 34(063)
Ak 690

Inovāciju juridiskais nodrošinājums : Latvijas Universitātes 70. konferences rakstu krājums. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2012, 576 lpp.

Redkolēģija:

prof. **Jānis Rozenfelds**

prof. **Kalvis Torgāns**

prof. **Ilma Čepāne**

prof. **Sanita Osipova**

prof. **Ringolds Balodis**

prof. **Valentija Liholaja**

prof. **Juris Bojārs**

prof. **Ārija Meikališa**

prof. **Uldis Krastiņš**

asoc. prof. **Jānis Kārklīņš**

asoc. prof. **Jautrīte Briede**

doc. **Artūrs Kučs**

Literārā redaktore *Sandra Liniņa*

Maketētu veidojusi *Andra Liepiņa*

Visi krājumā ievietotie raksti ir recenzēti.

Pārpublicēšanas gadījumā nepieciešama Latvijas Universitātes atļauja.

Citējot atsauce uz izdevumu obligāta.

© Latvijas Universitāte, 2012

ISBN 978-9984-45-542-6

SATVERSMES TIESAS UN TIESNEŠA NEATKARĪBA: AKTUĀLĀKIE JAUTĀJUMI

Dr. iur. Anita Rodiņa

LU Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras docente
anita.rodina@lu.lv

Atslēgvārdi: Satversmes tiesas tiesneša neatkarība, kriminālprocesuālā imunitāte, Satversmes tiesas process, Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana, lēmuma par piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pieņemšanas subjekts

2011. gada nogalē Satversmes tiesas vārds publiskajā telpā izskanēja saistībā ar jēdzieniem „kriminālprocess” un „kriminālvajāšana”. Šī jurisprudencē un tiesām raksturīga terminoloģija, kas nevarētu pārsteigt nevienu juristu, šajā reizē izrādījās attiecināma uz pašu Satversmes tiesu – tās tiesnesi. Rietumu demokrātijās ne tik bieži sastopamas situācijas, kad pie kriminālatbildības tiek saukts tiesu varas pārstāvis. Šajā reizē – augstākās tiesu varas pārstāvis – Satversmes tiesas tiesnesis. Norobežojoties no dažādiem subjektīviem vērtējumiem, tā sauktais Muižnieces jautājums tiesiskajā telpā radīja divas pamatproblēmas. Pirmkārt, vai ir iespējams apturēt Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras arī tad, ja Satversmes tiesas likums¹ *expressis verbis* to neparedz. Otrkārt, neskaidrības par to, kuram vai kuriem subjektiem ir jādod piekrišana uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi.

Tiesu varas eksistences pamatprincips – tās neatkarība – ir Satversmes tiesas darbības (plašākā nozīmē) pamatprincips.² Atziņa, ka tiesnešu un tiesas neatkarība ir viens no demokrātiskas valsts pamatprincipiem, ir nostiprināta Satversmes tiesas jurisprudencē.³ Šeit vietā atgādināt, ka „tiesas un tiesnešu neatkarība nav pašmērķis, bet gan līdzeklis demokrātijas un tiesiskuma nodrošināšanai un stiprināšanai, kā arī obligāts priekšnosacījums tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai”.⁴ Kā zināms, tikai neatkarīga tiesa var būt efektīvas cilvēka pamattiesību aizsardzības pamatā. Jāatceras, ka Satversmes 92. pantā iekļautās tiesības uz taisnīgu tiesu aptver arī personas tiesības vērsties Satversmes tiesā.⁵

---

¹ Satversmes tiesas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 103 (588), 1996, 14. jūn.

² Salīdzināt ar Tiesnešu pamatprincipi. Eiropas Tiesnešu konsultatīvās padomes secinājumi. *Jurista vārds*, Nr. 52 (647), 2010, 28. dec.

³ Par Satversmes tiesas likuma 7. panta ceturrtās daļas vārdu „bez pilnvaru termiņa ierobežojuma” atbilstību Satversmes 83. pantam, 91. pantam un 101. panta pirmajai daļai: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2007. gada 18. oktobra spriedums lietā Nr. 2007-03-01. Secinājumu daļas 26. p. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2007_03_01.htm.

⁴ Par likuma „Par tiesu varu” pārejas noteikumu 7. punkta otrā teikuma un 17. punkta (2008. gada 14. novembra likuma redakcijā) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 107. pantam: Satversmes tiesas 2010. gada 18. janvāra spriedums lietā Nr. 2009-11-01. Secinājumu daļas 7. p. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2009_11.htm.

⁵ Sk. Par Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 92. pantam: Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra spriedums lietā Nr. 2002-09-01. Secinājumu daļas 1. p. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.satv.tiesa.gov.lv/?lang=1&mid=19>.

Uz Satversmes tiesu ir attiecināmas procesuālās neatkarības garantijas, kas aptver tiesas neatkarību lietas spriešanas laikā, kā arī institucionālās neatkarības garantijas.⁶ Taču tiesu neatkarība un kā sekas tai tiesu varas reputācija sabiedrībā ir atkarīga no vairākiem faktoriem. Līdztekus visām neatkarības garantijām liela nozīme ir katra tiesneša personībai. Tātad arī pašiem tiesnešiem ir jārūpējas, lai tiesneša rīcība nemestu ēnu uz tiesu kopumā. Kā norādījusi Lietuvas Konstitucionālā tiesa, tad „tiesnešiem pašiem ir jāsargā tiesneša amata gods un prestižs”.⁷

1. Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana

Apvienoto Nāciju Tiesu varas neatkarības pamatprincipu 18. pants noteic, ka „tiesnešus var atcelt no amata vai pārtraukt to darbību tikai tad, ja tie nav varējuši pildīt savus pienākumus vai arī to uzvedība pierādījusi, ka tie nevar pildīt savus amata pienākumus”.⁸ Tiesneša pilnvaru apturēšana un atcelšana no amata ir divi dažādi institūti. Tiesneša pilnvaru apturēšana atšķirībā no tiesneša atcelšanas no amata var tikt izmantota tad, ja pastāv kādas šaubas par tiesneša tiesībām pildīt tam uzticētos tiesneša pienākumus, bet visi apstākļi nav noskaidroti līdz galam. Tiesneša pilnvaru apturēšana var būt pirmais solis uz tiesneša amata zaudēšanu, tāpat arī ir iespējams, ka, noskaidrojot visu līdz galam un nekonstatējot pārkāpumus, tiesnesis varēs turpināt pildīt savus pienākumus. Tātad – ja pastāv šaubas par tiesneša darbību vai bezdarbību un šīs šaubas var mest ēnu uz visu tiesu varu institūciju, ir nepieciešams visas tiesu varas vārdā ierobežot konkrēta tiesneša tiesības. Bet tiesneša pilnvaru apturēšana nedrīkst ielgt, jo, nepastāvot ierobežojumiem, tādās valstīs kā Latvija, kurā Satversmes tiesā ir tikai septiņi tiesneši, tiesas darbs, nelabvēlīgi sakrītot vēl citiem apstākļiem (piemēram, kāda tiesneša ilgstoša slimošana), var tikt paralizēts.

Satversmes tiesas likumā ir noteikti tie gadījumi, kuriem iestājoties Satversmes tiesa var lemt par Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšanu. Satversmes tiesas likuma 9. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesneša pilnvaras **ir apturētas** (imperatīva tiesību norma), ja Satversmes tiesa ir piekritusi kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi. Šādos gadījumos tiesneša pilnvaras ir apturētas līdz brīdim, kad stājas spēkā tiesas spriedums krimināllietā vai attiecīgā krimināllietā tiek izbeigta. Savukārt, ja ierosināta disciplinārlieta par to, ka Satversmes tiesas tiesnesis pieļāvis ar tiesneša statusu nesavienojamu rīcību, Satversmes tiesa **var lemt** par tiesneša pilnvaru apturēšanu (9. panta otrā daļa), bet ne ilgāk kā uz vienu mēnesi. Proti, otrajā gadījumā tā ir Satversmes tiesas izšķiršanās: apturēt tiesneša pilnvaras vai neapturēt. Salīdzinājumam arī tiesu sistēmā ietilpstošo tiesu tiesnešu atstādīšana ir paredzēta līdzīgos gadījumos. Likuma „Par tiesu varu” 84. pants paredz, ka tiesnesi var atstādīt no amata, ja par tiesnesi ierosināta disciplinārlieta, bet

⁶ Salīdzināt ar On the compliance of Articles 14, 251, 26, 30, 33, 34, 36, 40, 51, 56, 58, 59, 66, 69, 691, and 73 of the Republic of Lithuania Law on Courts with the Constitution of the Republic of Lithuania: Ruling of The Constitutional Court of the Republic of Lithuania on 21 December 1999 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.lrkt.lt/dokumentai/1999/n9a1221a.htm>.

⁷ Turpat, Para 7. [aplūkots 2012. gada 14. februārī] Pieejams: <http://www.lrkt.lt/dokumentai/1999/n9a1221a.htm>

⁸ Apvienoto Nāciju Tiesu varas neatkarības pamatprincipi. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 148, 1995, 28. sept.

atstādina, ja tiesnesi likumā noteiktajā kārtībā sauc pie kriminālatbildības.⁹ Papildus jānorāda, ka Satversmes tiesas likuma 34. panta trešā daļa paredz vēl vienu gadījumu, kad var apturēt tiesas tiesneša pilnvaras. Arī tādām tiesnesim, kurš pilda amatu starptautiskā tiesā vai pārstāv Latvijas valsti, ieņemot amatu starptautiskā institūcijā, Satversmes tiesa var apturēt Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras uz laiku, kamēr tiesnesis pilda attiecīgo amatu, bet ne ilgāk kā trīs gadus. Šāda Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana ir visai netipiska, bet izprotama, jo, piemēram, tiesnesis dr. iur. U. Ķiniš ievērojamu laiku no 2008. gada 10. marta līdz 2011. gada 15. aprīlim kā *ad litem* tiesnesis piedalījās Starptautiskā Tribūnālā par bijušo Dienvidslāviju lietu „Prosecutor v. Ante Gotovina et al”.¹⁰ Cik autorei zināms, tiesneša dr. iur. U. Ķiņa pilnvaras, pamatojoties uz minēto normatīvo regulējumu, arī tika apturētas.

Konstitucionālās tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana ir arī citās valstīs zināms institūts. Piemēram, Slovākijas Konstitucionālās tiesas likums paredz, ka tiesneša pilnvaras var apturēt, ja pret Konstitucionālās tiesas tiesnesi ir ierosināta disciplinārlieta.¹¹ Čehijas Konstitucionālās tiesas likums paredz, ka disciplinārlietas izskatīšanas laikā un tad, ja pret tiesnesi ir sākta kriminālvajāšana, tiesnesim ir aizliegts pildīt tiesneša pienākumus, kas nozīmē, ka faktiski viņa pilnvaras ir apturētas.¹² Lietuvā Konstitucionālās tiesas tiesneša pilnvaras var apturēt pati Konstitucionālā tiesa:

- 1) ja ir dota piekrišana saukt tiesnesi pie kriminālatbildības;
- 2) ja ar Seima lēmumu ir uzsākta impēčmenta procedūra pret tiesnesi;
- 3) ja ar tiesas lēmumu ir konstatēts, ka tiesnesis ir pazudis.¹³

Lai arī pastāv izņēmumi, tomēr konstitucionālās tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana citās valstīs ir paredzēta līdzīgos gadījumos, kā tas noteikts Satversmes tiesas likumā.

Kad plašsaziņas līdzekļos parādījās ziņas, ka ir sākts kriminālprocess pret Satversmes tiesas tiesnesi, pati V. Muižniece lūdza apturēt tiesneša pilnvaras.¹⁴ Izprotot tiesneses lūguma motīvus, tomēr jāprecizē, ka faktiskie apstākļi neatbil-

⁹ 84. pants. Tiesneša atstādināšana no amata

(1) Ja par rajona (pilsētas) tiesas vai apgabaltiesas tiesnesi ierosināta disciplinārlieta, tieslietu ministrs pēc tiesnešu disciplinārkolēģijas priekšlikuma var atstādināt šādu tiesnesi no amata līdz nolēmuma pieņemšanai disciplinārlietā. Ja rajona (pilsētas) tiesas vai apgabaltiesas tiesnesi likumā noteiktajā kārtībā sauc pie kriminālatbildības, tieslietu ministrs atstādina šādu tiesnesi no amata līdz nolēmuma pieņemšanai krimināllietā.

(2) Ja par Augstākās tiesas tiesnesi ierosināta disciplinārlieta, Augstākās tiesas priekšsēdētājs pēc tiesnešu disciplinārkolēģijas priekšlikuma var atstādināt šādu tiesnesi no amata līdz nolēmuma pieņemšanai disciplinārlietā. Ja Augstākās tiesas tiesnesi likumā noteiktajā kārtībā sauc pie kriminālatbildības, Augstākās tiesas priekšsēdētājs atstādina šādu tiesnesi no amata līdz nolēmuma pieņemšanai krimināllietā.

Likums „Par tiesu varu”. *Ziņotājs*, Nr. 1, 1993, 14. jūn.

¹⁰ Satversmes tiesas tiesneši [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.satv.tiesa.gov.lv/?lang=1&mid=4&show=5>.

¹¹ Act of the National Council of the Slovak Republic of January 20, 1993 on the Organisation of the Constitutional Court of the Slovak Republic, on the Proceedings before the Constitutional Court and the Status of its Judges § 16. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.concourt.sk/en/Act_38_1993/a_38_1993.pdf.

¹² Constitutional Court Act § 135, § 136 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.usoud.cz/view/const_court_act.

¹³ Law on the Constitutional Court of the Republic of Lithuania. Article 10. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.lrkt.lt/Documents3_e.html.

¹⁴ ST aptur Muižnieces pilnvaras [tiešsaiste] [aplūkots 2011. gada 24. novembrī]. Pieejams: <http://www.diena.lv/sabiedriba/zinas/st-aptur-muiznieces-pilnvaras-13886976>.

da Satversmes tiesas likumā iekļautajam tiesiskajam regulējumam, kas pieļauj tiesneša pilnvaru apturēšanu. Satversmes tiesas likuma 9. panta pirmā daļa nebija piemērojama, jo kriminālprocess pret personu bija vien uzsākts. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma normām kriminālprocesa uzsākšana nebūt nenozīmē, ka iestāsies kriminālprocesa posms – kriminālvajāšana, kad prokurors uzskatīs personas saukšanu pie kriminālatbildības par iespējamu un nepieciešamu,¹⁵ jo pastāv iespēja, ka uzsāktais kriminālprocess tiks izbeigts, iestājoties kriminālprocesu nepieļaujošiem apstākļiem.¹⁶ Tāpat pret Satversmes tiesas tiesnesi nebija ierosināta disciplinārlieta, kas liedza piemērot Satversmes tiesas likuma 9. panta otrās daļas normas. Tajā pašā laikā bija saprotams – ja ir šaubas par tiesneša rīcības atbilstību normatīvajiem aktiem, zinot, ka ir uzsākts kriminālprocess pret tiesnesi, šāds tiesnesis varētu pildīt tam uzticētos pienākumus, nemetot šaubu ēnu uz tiesu kā institūciju kopumā. Tas nozīmēja, ka Satversmes tiesai bija jāatrod līdzsvars starp tiesneša individuālām neatkarības garantijām un tiesas institūcijas neatkarību.

Satversmes tiesa 2011. gada 3. jūnijā lēma par tiesneses V. Muižnieces pilnvaru apturēšanu, vienlaikus radot jaunu izpratni par Satversmes tiesas likuma 9. panta otro daļu, norādot, ka šīs normas mērķis ir „visos gadījumos nodrošināt, lai netiktu apšaubīta tiesas nolēmumu leģitimitāte tad, kad pastāv pamatota iespējamība, ka tiesnesis pieļāvis ar tiesneša statusu nesavienojamu rīcību” arī tad, ja visi apstākļi nav noskaidroti līdz galam, bet ir uzsākts attiecīgs likumā paredzēts process.¹⁷

Minētais Satversmes tiesas lēmums ir novitāte Satversmes tiesas likuma 9. panta satura izpratnē. Ar to tika panākts saprātīgs līdzsvars starp konkrēta tiesneša tiesību ierobežošanu un visas tiesu institūcijas neatkarību kā tādu. Šādi atrisinātais konkrētais kāzuss tomēr nenozīmē, ka, mainoties Satversmes tiesas sastāvam, citiem tiesnešiem nevarētu būt cits redzējums par tiesneša pilnvaru apturēšanu. Likumdevējam būtu jāvērtē, vai Satversmes tiesas likumā nebūtu jāparedz tiesības Satversmes tiesai lemt par tiesneša pilnvaru apturēšanu, ja pret tiesnesi ir uzsākts kriminālprocess. Tās nenoliedzami būtu Satversmes tiesas tiesības, izvērtējot visus apstākļus, pieņemot šādu lēmumu.

2. Kriminālvajāšanas uzsākšana pret Satversmes tiesas tiesnesi: Satversmes tiesas vai Saeimas lēmums

Tiesneša neaizskaramība, tai skaitā kriminālprocesuālā imunitāte ir viens no nozīmīgākajiem tiesneša neatkarības aspektiem.

Lai izslēgtu jebkādu tiesneša neatkarības apdraudējumu, tiesnesi pie kriminālatbildības parasti var saukt, saņemot likumā noteiktas institūcijas piekrišanu. Piekrišanas jēga un būtība ir nevis pasargāt tiesnesi no stāšanās tiesas priekšā, bet

¹⁵ **Meikališa, Ā.** Kriminālprocesa stadiju sistēmas raksturojums un pilnveides nepieciešamība. Grām: **Meikališa, Ā., Strada-Rozenberga, K.** *Kriminālprocess: Raksti 2005–2010.* Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010, 582. lpp.

¹⁶ **Meikališa, Ā.** Kriminālprocesa uzsākšanas institūta attīstība un problēmas Latvijā. Grām: **Meikališa, Ā., Strada-Rozenberga, K.** *Kriminālprocess: Raksti 2005–2010.* Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010, 633. lpp.

¹⁷ Par kārtību, kādā izlemjams Satversmes tiesas tiesneša lūgums apturēt tiesneša pilnvaras gadījumā, ja uzsākts kriminālprocess: Satversmes tiesas 2011. gada 3. jūnija rīcības sēdes lēmums (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā); Par Satversmes tiesas tiesneses Vinetas Muižnieces pilnvaru apturēšanu: Satversmes tiesas 2011. gada 3. jūnija lēmums (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).

gan izslēgt jebkādas šaubas par tiesneša neatkarības apdraudējumu. Satversmes tiesas likuma 35. panta pirmā daļa nosaka, ka kriminālvajāšanas uzsākšana pret Satversmes tiesas tiesnesi, kā arī viņa apcietināšana nav pieļaujama bez Satversmes tiesas piekrišanas. Savukārt likuma „Par tiesu varu” 13. panta otrā daļa paredz, ka tiesu sistēmas tiesnesi nevar apcietināt un saukt pie kriminālatbildības bez Saeimas piekrišanas. Proti, atšķiras subjekts, kas ir tiesīgs lemt par kriminālvajāšanas uzsākšanu pret Satversmes tiesas un tiesu sistēmas tiesas tiesnesi.

2011. gada oktobra sākumā ģenerālprokurors vērsās Satversmes tiesā un Saeimā (precīzāk – pie Valsts prezidenta, jo atbilstoši Satversmes 49. pantam atlaistā Saeima varēja sanākt uz sēdēm tikai tad, ja Valsts prezidents to sasauca), lūdzot lemt par piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi V. Muižnieci.¹⁸ Jāatzīst, ka raksta autorei šāds ģenerālprokurora lēmums bija nesaprotams tā apsvēruma dēļ, ka šajā gadījumā būtu piemērojama Satversmes tiesas likuma norma kā *lex specialis*, vadoties pēc principa *lex specialis derogat legi generali*. Taču sapratni par ģenerālprokurora rīcību radīja normatīvais regulējums Kriminālprocesa likuma 120. panta otrās daļas otrajā teikumā, kurš paredz ka „tiesnesi vai tiesībsargu var saukt pie kriminālatbildības vai apcietināt tikai ar Saeimas piekrišanu”.¹⁹ Tātad Kriminālprocesa likuma normas paredz vienu subjektu – Saeimu, kas dod piekrišanu pie kriminālatbildības saukt ikvienu tiesnesi. Šo kolīziju būtu iespējams atrisināt, izmantojot principu, ja jaunākā vispārējā (Kriminālprocesa likuma) norma nav savienojama ar vecāku, bet speciālo tiesību normu, tad jāpiemēro vecākā, speciālā tiesību norma (*lex posterior generalis non derogat legi priori speciali*), proti, Satversmes tiesas likuma norma. Taču tiesiskajā telpā neskaidribas joprojām virmoja par to, vai lēmums par tiesneša izdošanu kriminālvajāšanai ir jāpieņem Satversmes tiesai vai Saeimai, vai arī abām institūcijām – gan Satversmes tiesai, gan Saeimai.

Satversmes tiesa, izskatot ģenerālprokurora iesniegumu, 2011. gada 10. oktobra lēmumā, lai arī tieši nenoteica, ka Saeima nevar izlemt šādu jautājumu, tomēr precīzi norādīja, ka „Satversmes tiesas likumā ir paredzēta īpaša kārtība, kādā izlemjams jautājums par Satversmes tiesas tiesneša izdošanu kriminālvajāšanai. To izlemj vienīgi Satversmes tiesa ar visa tiesnešu sastāva absolūto balsu vairākumu”.²⁰

Savukārt Saeima, uzklāusot lietpratējus, 2011. gada 3. novembrī pieņēma lēmumu „Par to, ka lieta par piekrišanas došanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci pēc būtības nav apspriežama Saeimā”.²¹

¹⁸ Ģenerālprokurora 2011. gada 6. oktobra vēstule [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS_LmP.nsf/0/DF2F0B6EFEB0A281C225793C0042A314?OpenDocument.

¹⁹ Kriminālprocesa likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 74 (3232), 2005, 11. maijs.

²⁰ Par piekrišanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci: Satversmes tiesas 2011. gada 10. oktobra lēmums, 4.3. punkts (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).

²¹ Latvijas Republikas 11. Saeimas rudens sesijas sestā sēde 2011. gada 3. novembrī [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/88#LM0036_0101. Saeimas priekšsēdētājs S. Ābolīnšs paziņoja teksts ir šāds: „Daru zināmu, ka Saeima šā gada 3. novembra sēdē izskatījusi Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurores Ilzes Gailītes ierosinājumu apspriest jautājumu par piekrišanas došanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Latvijas Republikas Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci un Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2011. gada 10. oktobra lēmumu par piekrišanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci, saskaņā ar Saeimas kārtības ruļļa 135. pantu nolemj: atzīt, ka attiecīgā lieta pēc būtības nav apspriežama Saeimā.”

Par to, ka lieta par piekrišanas došanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci pēc būtības nav apspriežama Saeimā. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 178 (4576), 2011, 10. nov.

Nekādas debātes par šo jautājumu nebija, un deputāti lielā vienprātībā atbalstīja viedokli, ka jautājums par Satversmes tiesas tiesneša izdošanu kriminālvajāšanai ir izlemjams vienīgi Satversmes tiesā.

Kādi argumenti būtu liekami šāda secinājuma pamatā? Vai var atšķirties subjekts, kas lemj par piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pret tiesu sistēmas tiesnesi un Satversmes tiesas tiesnesi, jeb vai var atšķirties tiesu sistēmas tiesnešu un Satversmes tiesas tiesnešu kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanas noteikumi, un kas to pamato?

2.1. No Satversmes 85. panta izrietošie secinājumi

Tas, ka nevis Saeimai, bet pašai Satversmes tiesai būtu jālemj par Satversmes tiesas tiesneša kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanu, izsecināms no Satversmes 85. panta.²²

Pirmkārt, no Satversmes 85. panta secināms, ka var atšķirties un arī atšķiras tiesu sistēmas un Satversmes tiesas tiesnešu tiesiskais statuss – atšķiras tiesu sistēmas tiesnešu un Satversmes tiesas tiesnešu izvirzīšana amatā, apstiprināšana amatā, pilnvaru termiņš, amata zaudēšanas noteikumi, kas ļauj spriest, ka var atšķirties šo divu dažādo tiesu institūciju tiesnešu kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanas kārtība. No Satversmes neizriet prasība paredzēt visiem tiesnešiem Latvijā vienādu imunitātes ierobežošanas noteikumus. Gluži pretēji, ņemot vērā Satversmes tiesas un tiesu sistēmas tiesneša tiesiskā statusa atšķirības, tā var atšķirties, nenonivelējot tiesneša neaizskaramības institūtu kā tādu.

Otrkārt, jāņem vērā arī Satversmes tiesas funkcionālais aspekts. Satversmes tiesa ir tā, kas realizē konstitucionālās kontroles funkcijas arī attiecībā uz Saeimu. Satversmes 85. pantā precīzi definēta Satversmes tiesas un Saeimas saskare funkcionālā aspektā, jo Satversmes tiesa izskata lietas par „likumu atbilstību Satversmei” un tai ir tiesības „atzīt par spēkā neesošiem likumus”. Tas nozīmē, ka jebkādi Saeimas iespējai ietekmēt Satversmes tiesu ir jābūt izslēgtai. Tādējādi no Satversmes 85. panta izriet secinājums, ka ir jāizslēdz Saeimas jebkāda turpmāka lēmumu pieņemšana attiecībā uz Satversmes tiesu.

2.2. Citu valstu pieredze

Citu valstu pieredze, meklējot atbildi uz jautājumu, kuram subjektam būtu jānodod piekrišana uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi, iezīmē divus pretējus aspektus, liedzot izdarīt viennozīmīgus secinājumus.

Pirmkārt, ir valstis, kurās lēmumu par piekrišanu izdot kriminālvajāšanai konstitucionālās tiesas tiesnesi pieņem pati tiesa. Piemēram, tikai ar Slovākijas Konstitucionālās tiesas piekrišanu var uzsākt kriminālvajāšanu pret Slovākijas Konstitucionālās tiesas tiesnesi.²³ Likumā ir pat skaidrots, ja Konstitucionālā tiesa atsakās dot šādu piekrišanu, tad jebkādas tālākās izmeklēšanas darbības ir aizliegtas tiesneša pilnvaru laikā.²⁴ Arī Polijā Konstitucionālā tribunāla tiesnesi pie

²² Latvijas Republikas Satversme. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 43, 1993, 1. jūl.

²³ Constitution of the Slovak Republic. Article 136 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.concourt.sk/en/A_ustava/ustava_a.pdf.

²⁴ Act of the National Council of the Slovak Republic of January 20, 1993 on the Organisation of the Constitutional Court of the Slovak Republic, on the Proceedings before the Constitutional Court and the

kriminālbildības var saukt tikai ar tiesnešu Ģenerālās asamblejas piekrišanu.²⁵ Tāpat Itālijā tiesneša pakļaušana kriminālprocesam iespējama tikai ar Itālijas Konstitucionālās tiesas piekrišanu.²⁶

Otrkārt, ir virkne valstu, kurās tiesa pati neizlemj šo jautājumu. Piemēram, Lietuvas Konstitūcijas 104. pantā teikts, ka uz Konstitucionālās tiesas tiesnešiem attiecas tādi paši imunitātes noteikumi kā uz Seima locekļiem.²⁷ Lietuvas Seima locekļa imunitātes saturs skaidrots Konstitūcijas 62. pantā, kurā paredzēts, ka Seima locekli bez Seima piekrišanas nevar saukt pie kriminālbildības, arestēt vai citādi ierobežot tā brīvību. Konstitucionālās tiesas likuma 8. pants paredz, ka tiesnesi nevar saukt pie kriminālbildības vai administratīvās atbildības, arestēt vai citādi ierobežot tā brīvību, kā tikai saņemot Seima (t. i., parlamenta) piekrišanu.²⁸ Igaunijā konstitucionālās kontroles tiesības ir uzticētas Augstākās tiesas Konstitucionālās kontroles departamentam. Uz visiem Igaunijas Augstākās tiesas tiesnešiem, t. sk. tiem, kas realizē konstitucionālo kontroli, tiek attiecināti vienādi noteikumi: atbilstoši Igaunijas Konstitūcijas 153. paragrāfa otrajai daļai kriminālās apsūdzības pret galveno tiesnesi (*Chief Justice*) jeb Augstākās tiesas priekšsēdētāju un Augstākās tiesas tiesnešiem var izvirzīt pēc tieslietu kanclera priekšlikuma, saņemot visa *Riigikogu* – parlamenta – vairākuma piekrišanu.²⁹ Arī Čehijā tiesnesi pie kriminālbildības var saukt, saņemot Senāta (parlamenta palātas) piekrišanu.³⁰ Slovēnijā Konstitucionālās tiesas tiesnesis bauda tādas pašas imunitātes priekšrocības kā Nacionālās asamblejas deputāti, tādēļ Nacionālā asambleja pati lemj par Konstitucionālās tiesas tiesneša izdošanu kriminālvajāšanai. Likums gan uzliek par pienākumu šādā gadījumā uzklaut Konstitucionālo tiesu.³¹

2.3. Normas mērķis

Sākotnējā Satversmes tiesas likuma 35. panta pirmās daļas redakcija paredzēja, ka „kriminālvajāšanas uzsākšana pret Satversmes tiesas tiesnesi, kā arī viņa apcietināšana nav pieļaujama bez Saeimas piekrišanas”. 2000. gada 30. novembrī pieņemot grozījumus Satversmes tiesas likumā, 2001. gada 1. janvārī spēkā stājās patlaban esošais Satversmes tiesas tiesneša kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanas regulējums, kas dod tiesības izlemt šo jautājumu Satversmes tiesai.³² Līdzīgi grozīts tika arī Satversmes tiesas likuma 9. un 10. pants, tādējādi lēmumu par Satversmes

---

Status of its Judges § 14 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.concourt.sk/en/Act_38_1993/a_38_1993.pdf.

²⁵ The Constitutional Tribunal Act. Article 7 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.trybunal.gov.pl/eng/index.htm>.

²⁶ The Italian Constitutional Court [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: http://www.corte-costituzionale.it/ActionPagina_324.do.

²⁷ Constitution of the Republic of Lithuania [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.lrkt.lt/Documents2_e.html.

²⁸ Law on the Constitutional Court of the Republic of Lithuania [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.lrkt.lt/Documents3_e.html.

²⁹ The Constitution of the Republic of Estonia [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. decembrī]. Pieejams: <http://www.legaltext.ee/text/en/X0000K1.htm>.

³⁰ Constitution of the Czech Republic. Article 86 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: http://www.usoud.cz/view/czech_constitution.

³¹ Constitutional Court Act. Article 18. [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.us-si.si/media/constitutional.court.act.full.text.pdf>.

³² Grozījumi Satversmes tiesas likumā. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 460/464 (2371/2375), 2000, 20. dec.

tiesas tiesneša pilnvaru apturēšanu³³ un tiesneša atbrīvošanu un atlaišanu³⁴ pārņēst no Saeimas uz Satversmes tiesu.

Uzsākot likumprojekta „Grozījumi Satversmes tiesas likumā” apspriešanu pirmajā lasījumā, Saeimā deputāts L. Muciņš (Juridiskās komisijas vārdā), isumā ieskicējot priekšlikumus, lai „visiem būtu skaidrs, par ko mēs balsosim”,³⁵ norādīja, ka ar šiem grozījumiem „attiecībā uz Satversmes tiesas tiesnešu atbrīvošanu pārlietkam atbildību no Saeimas uz Satversmes tiesu”.³⁶ Deputāts L. Muciņš arī uzsvēra, ka „šie priekšlikumi demokratizēs mūsu sabiedrību, ļaus daudz labāk izmantot to potenciālu, kas ir mums Satversmes tiesā. Gandrīz visi tiesneši tur ir juristi ar doktora grādu, un tādā veidā viņi varētu daudz aktīvāk iesaistīties mūsu juridiskās un tiesiskās vides sakārtošanā”.³⁷ Īpaši lielas debātes par šo jautājumu tālākos lasījumos nesejoja, jo šī konkrētā grozījumu pakete paredzēja daudzu jaunu tiesību institūtu ieviešanu, piemēram, konkrētā kontrole, konstitucionālā sūdzība. Deputāti vairāk bija koncentrējušies uz šo normu satura apspriešanu, īpaši uzmanību nepievēršot šim tik nozīmīgajam jautājumam. Taču, ņemot vērā Saeimas sēdē minēto, secināms, ka likumdevēja mērķis bija turpmāk noteikt, ka piekrišana uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi ir jādod vai par to ir jālemj Satversmes tiesai, nevis Saeimai.

2.4. Starptautisko ekspertu viedoklis

Viena no nozīmīgākajām starptautiskajām institūcijām, kuras viedoklis ir ietekmējis gan Satversmes tiesas likuma saturu, gan arī grozījumus, kas tajā veikti, ir Eiropas Padomes padomdevēja institūcija konstitucionālās lietās – Eiropas Komisija par Demokrātiju caur likuma spēku (*The European Commission for Democracy through Law*) jeb Venēcijas komisija. Satversmes tiesa 2011. gada 10. oktobra lēmumā atsauca uz šīs komisijas ieteikumiem.³⁸ Tādēļ ir nepieciešams tuvāk aplūkot Venēcijas komisijas ekspertu viedokli.

³³ Līdz 2001. gada 1. janvārim spēkā bija šāda Satversmes tiesas likuma 9. panta redakcija: „Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana

(1) Ja Saeima ir piekritusi kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi, šā tiesneša pilnvaras ir apturētas līdz brīdim, kad stājas spēkā tiesas spriedums attiecīgajā krimināllietā vai attiecīgā krimināllietā tiek izbeigta.

(2) Ja ierosināta disciplinārlieta sakarā ar to, ka Satversmes tiesas tiesnesis pieļāvis ar tiesneša statusu nesavienojamu rīcību, Satversmes tiesa var apturēt šā tiesneša pilnvaras līdz disciplinārlietas izskatīšanai, bet ne ilgāk kā uz vienu mēnesi.”

Satversmes tiesas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 103(588), 1996, 14. jūn.

³⁴ Līdz 2001. gada 1. janvārim spēkā bija šāda Satversmes tiesas likuma 10. panta redakcija:

„Satversmes tiesas tiesneša atbrīvošana vai atlaišana no amata

(1) Pēc Satversmes tiesas nolēmuma Saeima Satversmes tiesas tiesnesi var atbrīvot no amata, ja viņš nespēj turpināt darbu veselības stāvokļa dēļ.

(2) Satversmes tiesas tiesnesis zaudē savu amatu, ja viņš ir notiesāts par nozieguma izdarīšanu un spriedums stāties likumīgā spēkā.

(3) Pēc Satversmes tiesas nolēmuma Saeima Satversmes tiesas tiesnesi var atlaist no amata, ja viņš ir pārkāpis šā likuma 34.panta prasības, pieļāvis apkaunojošu nodarījumu, kas nav savienojams ar tiesneša statusu, vai sistemātiski nepilda savus darba pienākumus un viņam par to uzlikts disciplinārsods.”

Satversmes tiesas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 103(588), 1996, 14. jūn.

³⁵ Latvijas Republikas 7. Saeimas pavasara sesijas desmitā sēdē 2000. gada 20. jūnijā [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.saeima.lv/steno/2000/st2006.html>.

³⁶ Turpat.

³⁷ Turpat.

³⁸ Par piekrišanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci: Satversmes tiesas 2011. gada 10. oktobra lēmums, 4.2. punkts. (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).

Viens no Venēcijas ekspertiem, kas komentēja sagatavotos grozījumus Satversmes tiesas likumā (2000. gadā), bija Ungārijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis L. Solioms (*L. Sólyom*). Cita starpā, komentējot veco tiesību normu, kas paredzēja, ka pēc Satversmes tiesas lēmuma Saeima var atbrīvot no amata Satversmes tiesas tiesnesi, L. Solioms norādīja, ka „konstitucionālās tiesas tiesnesis ir jāapstiprina Saeimai. Ar šo un no šī akta tiesnesis iegūst savas pilnvaras un leģitimitāti. Bet, ja reiz tas ir apstiprināts, tad nav nepieciešams, lai tiesnesi pirms pilnvaru termiņa atbrīvotu tā pati institūcija, kas to ir apstiprinājusi. Tieši pretēji – man šķiet, ka Satversmes tiesas likuma normas ir pretrunā ar Satversmes tiesas neatkarību”.³⁹ Tiesnesis arī piebilda: „Es uzskatu, ka lēmuma pieņemšanai par tiesneša atbrīvošanu vai atlaišanu ir jābūt ekskluzīvā Satversmes tiesas ziņā.”⁴⁰ Tālāk, komentējot Satversmes tiesas likuma 35. pantu, kas noteica Saeimas tiesības lemt par kriminālvajāšanas uzsākšanu pret tiesnesi, norādīts, ka „pēc tam, kad tiesnesis ir apstiprināts amatā, jebkādas Saeimas pilnvaras attiecībā uz tiesnešiem, ir pretrunā ar Satversmes tiesas neatkarību.”⁴¹

Jāatzīst, ka šaubas par to, vai jau sākotnējā Satversmes tiesas likuma redakcijā nebūtu veicami labojumi jautājumā par Satversmes tiesas tiesneša kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanu, bija izteiktas jau 1994. gadā. Vācijas Konstitucionālās tiesas pārstāvji H. Kleins (*H. Klein*) un M. Hartvigs (*M. Hartwig*), komentējot izstrādāto Satversmes tiesas likumu, ir teikuši, ka „tiesneša imunitātes atņemšanai ir jābūt pašas Satversmes tiesas, bet ne parlamenta kompetencē”.⁴²

Tādējādi atsevišķu starptautisko ekspertu viedoklis jau kopš Satversmes tiesas likuma pieņemšanas ir balstījies uz pārliecību, ka lēmums par piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi ir jāpieņem pašai Satversmes tiesai.

2.5. Nobeiguma secinājumi

2011. gada 3. novembra Saeimas sēdē, kad tika lemts par V. Muižnieci, Juridiskās komisijas referente deputāte I. Lībiņa-Egnere skaidroja, ka „lietpratēji arī norādīja, ka nākotnē, lai šādas sarežģītas diskusijas vairs nerastos, iespējams, būtu jāpilnveido tieši vārdiskais regulējums Kriminālprocesa likumā, bet šobrīd mēs atzīstam, ka, neskatoties uz varbūt sākotnēji šķietamo pretrunu, šādas pretrunas nav. Viennozīmīgi mums tiesību normas dod atbildi, ka šī piekrišana ir dodama vienu reizi, proti, ka šādu piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi dod Satversmes tiesa”.⁴³

Lai arī 11. Saeimai šķietami ir skaidrs un saprotams, ka jautājums par kriminālvajāšanas uzsākšanu pret Satversmes tiesas tiesnesi ir izlemjams Satversmes tiesā, tomēr pastāv bažas, vai nākamo Saeimu viedoklis būs tāds pats.

³⁹ Draft Amendments to the Law on the Constitutional Court of the Republic of Latvia. Comments by Mr László Sólyom (Member, Hungary) CDL (99) 71 [tiešsaiste] [aplūkots 2011. gada 30. novembrī]. Pieejams: <http://www.venice.coe.int/docs/1999/CDL%281999%29071-e.pdf>.

⁴⁰ Turpat.

⁴¹ Turpat, p. 12.

⁴² Comments on the draft law on the Constitutional Court of Latvia CDL (94) 20) by Klein, H., Hartwig M. (Constitutional Court of Germany). P. 29 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.venice.coe.int/docs/1994/CDL%281994%29041-e.pdf>.

⁴³ Latvijas Republikas 11. Saeimas rudens sesijas sestā sēde 2011. gada 3. novembrī [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/88#LM0036_0101.

Kopsavilkums

1. Tiesu neatkarība un tiesu varas reputācija ir atkarīga no vairākiem faktoriem. Līdztekus visām neatkarības garantijām liela nozīme ir katra tiesneša personībai, t. sk. arī pašiem tiesnešiem jābūt jāpūlejas, lai tiesneša rīcība nemestu ēnu uz tiesu varu kopumā.
2. Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru apturēšana var tik realizēta tad, ja pastāv kādas šaubas par tiesneša tiesībām pildīt tam uzticētos tiesneša pienākumus, bet visi apstākļi nav noskaidroti līdz galam.
3. Satversmes tiesas 2011. gada 3. jūnija lēmums par tiesneša pilnvaru apturēšanu ir radījis jaunu Satversmes tiesas likuma 9. panta otrās daļas saturu izpratni. Diskutējams ir jautājums, vai Satversmes tiesas likumā nebūtu jāparedz tiesības Satversmes tiesai lemt par tiesneša pilnvaru apturēšanu, ja pret tiesnesi ir uzsākts kriminālprocess.
4. Tiesneša neaizskaramība, t. sk. kriminālprocesuālā imunitāte, ir viens no nozīmīgākajiem tiesneša neatkarības aspektiem.
5. Par Satversmes tiesas tiesneša kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanu ir jālemj Satversmes tiesai, nevis Saeimai. Šādu secinājumu var pamatot gan ar Satversmes 85. panta saturu, gan Satversmes tiesas likuma 35. panta pirmās daļas pieņemšanas laikā izteikto likumdevēja gribu. Arī atsevišķu starptautisko ekspertu viedoklis kopš Satversmes tiesas likuma pieņemšanas ir balstījies uz pārliecību, ka piekrišana kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi ir jādod Satversmes tiesai. Tas nozīmē, ka atšķiras subjekts, kas lemj par piekrišanu uzsākt kriminālvajāšanu pret tiesu sistēmas tiesnesi un Satversmes tiesas tiesnesi.

Izmantoto avotu saraksts

Literatūra

1. **Meikališa, Ā.** Kriminālprocesa stadiju sistēmas raksturojums un pilnveides nepieciešamība. Grām: **Meikališa, Ā., Strada-Rozenberga, K.** *Kriminālprocess*: Raksti 2005–2010. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010.
2. **Meikališa, Ā.** Kriminālprocesa uzsākšanas institūta attīstība un problēmas Latvijā. Grām: **Meikališa, Ā., Strada-Rozenberga, K.** *Kriminālprocess*: Raksti 2005–2010. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010.
3. ST aptur Muižnieces pilnvaras [tiešsaiste] [aplūkots 2011. gada 24. novembrī]. Pieejams: <http://www.diena.lv/sabiedriba/zinas/st-aptur-muiznieces-pilnvaras-13886976>.
4. Satversmes tiesas tiesneši [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī] Pieejams: <http://www.satv.tiesas.gov.lv/?lang=1&mid=4&show=5>.
5. The Italian Constitutional Court [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: http://www.cortecostituzionale.it/ActionPagina_324.do

Normatīvie akti

1. Apvienoto Nāciju Tiesu varas neatkarības pamatprincipi. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 148, 1995, 28. sept.
2. Latvijas Republikas Satversme. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 43, 1993, 1. jūl.
3. Satversmes tiesas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 103 (588), 1996, 14. jūn.

4. Grozījumi Satversmes tiesas likumā. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 460/464 (2371/2375), 2000, 20. dec.
5. Likums „Par tiesu varu”. *Ziņotājs*, Nr. 1, 1993, 14. jūn.
6. Kriminālprocesa likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 74 (3232), 2005, 11. maijs.
7. Constitution of the Slovak Republic [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.concourt.sk/en/A_ustava/ustava_a.pdf.
8. Constitution of the Republic of Lithuania [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī] Pieejams: http://www.lrkt.lt/Documents2_e.html.
9. The Constitution of the Republic of Estonia [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.legaltext.ee/text/en/X0000K1.htm>.
10. Constitution of the Czech Republic [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: http://www.usoud.cz/view/czech_constitution.
11. Law on the Constitutional Court of the Republic of Lithuania [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.lrkt.lt/Documents3_e.html.
12. Act of the National Council of the Slovak Republic of January 20, 1993 on the Organisation of the Constitutional Court of the Slovak Republic, on the Proceedings before the Constitutional Court and the Status of its Judges [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.concourt.sk/en/Act_38_1993/a_38_1993.pdf.
13. Constitutional Court Act [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.usoud.cz/view/const_court_act.
14. Constitutional Court Act [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.us-si/media/constitutional.court.act.full.text.pdf>.
15. The Constitutional Tribunal Act [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.trybunal.gov.pl/eng/index.htm>.

Tiesu prakse

1. Par Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 92. pantam: Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra spriedums lietā Nr. 2002-09-01 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.satv.tiesa.gov.lv/?lang=1&mid=19>.
2. Par Satversmes tiesas likuma 7. panta ceturtās daļas vārdu „bez pilnvaru termiņa ierobežojuma” atbilstību Satversmes 83. pantam, 91. pantam un 101. panta pirmajai daļai: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2007. gada 18. oktobra spriedums lietā Nr. 2007-03-01 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2007_03_01.htm.
3. Par likuma „Par tiesu varu” pārejas noteikumu 7. punkta otrā teikuma un 17. punkta (2008. gada 14. novembra likuma redakcijā) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 107. pantam: Satversmes tiesas 2010. gada 18. janvāra spriedums lietā Nr. 2009-11-01 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2009_11.htm.
4. On the compliance of Articles 14, 251, 26, 30, 33, 34, 36, 40, 51, 56, 58, 59, 66, 69, 691, and 73 of the Republic of Lithuania Law on Courts with the Constitution of the Republic of Lithuania: Ruling of The Constitutional Court of the Republic of Lithuania on 21 December 1999 [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.lrkt.lt/dokumentai/1999/n9a1221a.htm>.
5. Par kārtību, kādā izlemjams Satversmes tiesas tiesneša lūgums apturēt tiesneša pilnvaras gadījumā, ja uzsākts kriminālprocess: Satversmes tiesas 2011. gada 3. jūnija rīcības sēdes lēmums (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).
6. Par Satversmes tiesas tiesneses Vinetas Muižnieces pilnvaru apturēšanu: Satversmes tiesas 2011. gada 3. jūnija lēmums (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).

7. Par piekrišanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci: Satversmes tiesas 2011. gada 10. oktobra lēmums (nepublicēts, pieejams Satversmes tiesā).

Citi prakses materiāli

1. Par to, ka lieta par piekrišanas došanu kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Satversmes tiesas tiesnesi Vinetu Muižnieci pēc būtības nav apspriežama Saeimā. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 178 (4576), 2011, 10. nov.
2. Ģenerālprokurora 2011. gada 6. oktobra vēstule [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS_LmP.nsf/0/DF2F0B6EFEB0A281C225793C0042A314?OpenDocument.
3. Latvijas Republikas 7. Saeimas pavasara sesijas desmitā sēde 2000. gada 20. jūnijā [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. janvārī]. Pieejams: <http://www.saeima.lv/steno/2000/st2006.html>.
4. Latvijas Republikas 11. Saeimas rudens sesijas sestā sēde 2011. gada 3. novembrī [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/88#LM0036_0101.
5. Draft Amendments to the Law on the Constitutional Court of the Republic of Latvia. Comments by Mr László Sólyom (Member, Hungary) CDL (99) 71 [tiešsaiste] [aplūkots 2011. gada 30. novembrī]. Pieejams: <http://www.venice.coe.int/docs/1999/CDL%281999%29071-e.pdf>.
6. Comments on the draft law on the Constitutional Court of Latvia CDL (94) 20 by Klein H., Hartwig M. (Constitutional Court of Germany) [tiešsaiste] [aplūkots 2012. gada 14. februārī]. Pieejams: <http://www.venice.coe.int/docs/1994/CDL%281994%29041-e.pdf>.
7. Tiesnešu pamatprincipi. Eiropas Tiesnešu konsultatīvās padomes secinājumi. *Jurista vārds*, Nr. 52 (647), 2010, 28. dec.